Gyakorlati lóismereti kérdések és válaszok

Felkészülési segédanyag az edzői regisztrációs vizsgához

A dokumentum a feltöltött kérdéssor mind a 11 feladatát kidolgozza. A gyakorlati műveleteket szóban ismertetni és biztonságosan bemutatni is tudni kell. A felvezetett ló egyedi tulajdonságait a helyszíni megfigyelés alapján kell megnevezni; az alábbi szempontok ezek értékelését segítik.

1 A térd a baltavágás és a sarokvánkos

Feladat: Mutassa meg, hol a ló térde, a baltavágás és a sarokvánkos!

- Térd: a hátulsó végtag comb és szár közötti ízületi tájéka, a has alatt, a horpasz előtt és alatt. A térdkalács elöl tapintható. Az elülső végtagon található elülső lábtő anatómiailag nem térd, még ha a köznyelv néha így is nevezi.
- Baltavágás: a nyak felső vonalán, közvetlenül a mar előtt látható bemélyedés. Nem ízület vagy külön csont, hanem küllemi jelenség; kifejezettsége a nyak és a mar átmenetének alakulásától, valamint az izmoltságtól is függ.
- Sarokvánkos: a pata hátulsó részén, a két sarok tájékán látható és tapintható rugalmas, páros képlet. Bemutatáskor felveszem a lábat, és hátulról, illetve a talpi felszín felől mutatom meg. Nem azonos a saroktámasszal vagy a nyírral.

2 A testfelépítés és a sportcélú alkalmasság

Feladat: Jellemezze a felállított ló felépítését a sportcélú felhasználásra való alkalmasság szempontjából!

A lovat sík, szilárd talajon, természetes, lehetőleg négy végtagon egyenletesen terhelt állásban szemlélem meg oldalról, elölről és hátulról. Először az összbenyomást, a testarányokat és a szimmetriát értékelem, majd a részleteket.

- Fej és nyak: a testhez illő fej, megfelelően szabad tarkó- és toroktájék, kedvező nyakillesztés és arányos nyakhossz. Figyelem a nyak felső és alsó izomzatának fejlettségét.
- Mar, váll és törzs: megfelelő mar és nyereghely, kellően hosszú és kedvező dőlésű lapocka, megfelelő mellkasi mélység és dongásság. A hát és az ágyék legyen funkcionálisan erős, jól izmolt és rugalmas.
- Far és hátulsó végtagok: arányos, jól izmolt far, megfelelő ízületi szögellések. Ezek a hátulsó lábak teherviselését és tolóerejét befolyásolják.
- Végtagok és paták: száraz, tiszta ízületek, arányos csontozat, megfelelő lábállás, csüd és pata, lehetőleg szimmetrikus terhelés. Keresem a duzzanatot, sérülést és feltűnő aszimmetriát.

A küllemet mindig a tervezett szakág és terhelés szempontjából értékelem. Díjlovaglásban különösen fontos a természetes egyensúly, a hát működése és az összeszedésre való lehetőség; ugrósportban az ugráshoz szükséges erő és koordináció, állóképességi feladatoknál a gazdaságos mozgás és terhelhetőség. A küllem önmagában nem bizonyítja a sportalkalmasságot: mozgásvizsgálat, előélet és szükség esetén állatorvosi vizsgálat is kell.

3 Felvezetés és négy lábra állítás

Feladat: Vezesse fel a lovat, állítsa meg négy lábon! Vezesse el lépésben a vizsgáztatóktól, majd visszafordulás után ügetésben vezesse feléjük!

A bemutatás menete

- Ellenőrzöm a felszerelést, az útvonalat és a talajt. Zárt, biztos lábbelit viselek, kesztyű és megfelelő fejvédelem használata célszerű. A helyszínen előírt kantárral vagy vezetőfelszereléssel dolgozom.
- A ló bal oldalán, a fej és a váll közötti helyzetben vezetem. Jobb kézzel a fej közelében irányítok, és rendezetten tartom a szárat vagy vezetőszárat, úgy, hogy a szabad része nem lóg le. A szárat nem tekerem a kezemre.
- A vizsgáztatók előtt megállítom, és szükség esetén néhány kis előrelépéssel korrigálom az állást. Cél a természetes, egyensúlyos állás és mind a négy végtag áttekinthetősége. Nem kényszerítem hosszan merev pózba.
- A kijelölt egyenesen határozott, de nyugodt lépésben elvezetem. A végén lelassítok, és elegendő helyet hagyva, jobbra, magamtól elfelé fordítom a lovat; nem fordulok be a lábai elé.
- Az egyenesbe rendeződés után a feladat szerint ügetésben vezetem vissza. A ló mellett futok, nem húzom a fejét oldalra, és nem takarom a mozgás bírálatához szükséges végtagokat. A vizsgáztatók előtt időben lépésre veszem, majd megállítom.

A feladatban előírt lépés–ügetés sorrendet követem. Tényleges állatorvosi bemutatáskor a vizsgáló utasítása az irányadó: kérhet oda-vissza ügetést, további lépést vagy ismétlést is. A fordulatot rendszerint lépésben hajtom végre.

4 A hátulsó lábak istállófáslizása

Feladat: Fáslizza fel istállófáslival a felállított ló hátsó lábait!

Az istállófásli tiszta, száraz lábra, megfelelő vastagságú, sima alátéttel kerül. Nem azonos a munkafáslival. A hibásan felhelyezett fásli nyomáskárosodást okozhat.

- Megnézem és megtapintom a végtagot: van-e seb, melegség, duzzanat vagy fájdalmasság. Eltérésnél tisztázom, szabad-e fáslizni. Előkészítek két megfelelő alátétet és két tiszta istállófáslit.
- A ló mellett, biztonságos helyzetben lehajolok, leguggolok; nem térdelek le, nem ülök a földre. A segítő nyugodtan tartja a lovat.
- Az alátétet ráncmentesen a szár és a boka köré illesztem. Az alátét a fásli mindkét szélén túlér; a csánk hajlását nem akadályozza, alul a boka tájékát megfelelően fedi.
- A fáslit a szár középső részén kezdem, egyenletesen, megközelítőleg fél szélességnyi átfedéssel vezetem lefelé, majd felfelé. Végig simán és azonos, mérsékelt feszességgel dolgozom, az inakra nem húzok helyi szorító nyomást.
- A rögzítést a szár külső oldalán, az alátéten fejezem be. A fásli ne csússzon le, ne képezzen szoros peremet, és ne érjen a talajra. A másik hátulsó lábat azonos elvek szerint fáslizom.

Ellenőrzöm az egyenletes illeszkedést és a ló komfortját. A fáslit rendszeresen ellenőrizni, szükség szerint levenni és újra felhelyezni kell. Fájdalom, duzzanat, elcsúszás vagy ráncosodás esetén azonnal leveszem és ellenőrzöm a lábat.

5 Kikötés bélhanghallgatás és lábfelvétel

Feladat: Kösse ki a lovat a kikötőhöz, hallgassa meg a bélhangjait és vegye fel egyenként a négy lábát!

Biztonságos kikötés

Kötőfékkel és vezetőszárral, szilárd, erre alkalmas kikötőhelyhez kötöm a lovat. Zablához vagy kantárszárhoz nem kötöm ki. Gyorsan oldható csomót és biztonságosan engedő kikötőelemet használok. A kikötés megközelítőleg marmagasságban legyen; a szár engedje a természetes fejtartást, de ne lógjon olyan mélyre, hogy a ló beleléphessen. A ló felügyelet alatt marad. Amelyik ló nem bírja a kikötést úgy azt nem erőltetem, hanem segítővel, biztonságosabb módon oldom meg a feladatot.

A bélhangok meghallgatása

Fonendoszkóppal a has mindkét oldalán, felül és alul, összesen négy tájékon hallgatózom. A jobb oldalon a vakbél felől is jellegzetes hangok hallhatók. Oldalról közelítek, figyelem a ló reakcióját; nem helyezkedem közvetlenül mögé. Tájékonként legalább körülbelül egy percet szánok a megfigyelésre, halk vagy hiányzónak tűnő hangok esetén tovább hallgatózom.

A hangok gyakoriságát, erősségét és jellegét írom le. Az egészséges bélműködéshez változó erősségű, szakaszos korgó, bugyborékoló és folyadékmozgásra emlékeztető hangok tartozhatnak. Rövid csendből nem állapítok meg bélleállást. A feltűnően csökkent vagy hiányzó bélhang, különösen fájdalommal együtt, állatorvosi vizsgálatot igényel; az élénk hang sem zárja ki a kólikát. A bélhang önmagában nem diagnózis.

Mind a négy láb felvétele

- Jelzem a lónak az érintést, kezemet a vállról vagy a far oldaláról a végtag mentén lefelé vezetem. Finom nyomással ösztönzöm a súly áthelyezésére, majd felveszem a lábat.
- Elöl a váll mellett állok, a far irányába fordulva; a patát kézzel tartom, nem húzom magasra vagy oldalra. Hátul a ló mellett maradok, a végtagot a természetes hajlítását követve, mérsékelten hátrafelé vezetem.
- A lábat nem csavarom, és nem emelem a ló mozgáshatárán túl. Mindegyiket kontrolláltan helyezem vissza a talajra, majd folytatom a következővel. Ellenkezésnél először az egyensúly, a fájdalom és a félelem lehetőségét mérlegelem.
- A

6 A ló jegyeinek ismertetése

A konkrét ló jegyei kép vagy helyszíni megtekintés nélkül nem állapíthatók meg. Az alábbiak a leírás szempontjai.

Feladat: Ismertesse a felvezetett ló jegyeit!

Először az alapszínt nevezem meg, majd rendszerben haladok: fej, bal elülső, jobb elülső, bal hátulsó, jobb hátulsó végtag, végül a test egyéb ismertetőjegyei. A bal és jobb oldal mindig a ló saját oldala.

- Fejjegyek: például tűzött homlok, csillag, virág, keskeny vagy széles hóka, piszra. Megadom a jegy helyét, alakját, nagyságát, lefutását és szabályosságát; azt is, hogy összefüggnek-e a fehér területek.
- Lábjegyek: pontosan megnevezem, melyik lábon és meddig ér a fehér jegy, például pártáig, csüdön, bokáig vagy a szár egy részéig. Leírom az egyenetlen határt, a sötét foltokat és szükség esetén a pata színét is.
- Egyéb azonosító sajátosságok: szőrforgók, hegek, bélyegzések és más tartós eltérések. Ezeket elkülönítem a veleszületett fehér jegyektől; a mikrochip nem látható küllemi jegy.

Mintamondat, kizárólag szemléltetésre: „Pej ló, a homlokán szabálytalan csillaggal, az orron elkülönült piszrával; bal hátulsó lába bokáig kesely, a többi láb jegytelen.” A tényleges leírást a bemutatott lóhoz igazítom, és az azonosságot a lóútlevéllel, szükség esetén chipolvasással ellenőrzik.

7 A könyök a horpasz és a párta

Feladat: Mutassa meg, hol van a ló könyöke, a horpasz és a párta!

- Könyök: az elülső végtag felkar és alkar közötti ízületi tájéka, a mellkas mellett, a hevederhely közelében. Hátulsó csontos kiemelkedése a könyökbúb.
- Horpasz: a törzs két oldalán, az utolsó borda mögött, a csípőszöglet előtt és alatt elhelyezkedő lágy hastájék. A horpasz mozgása a légzés megfigyelésekor is látható.
- Párta: a szőrös bőr és a pata szarutokjának határán, a pata felső szélén körbefutó tájék. Alatta található a szarufal növekedésében meghatározó pártairha. Bemutatáskor a pata felső peremét mutatom meg, nem a bokát vagy a csüd teljes területét.

8 Patatisztítás és a patkolás értékelése

Feladat: Tisztítsa meg a felvezetett ló patáit, jellemezze a paták állapotát és a patkolás szakszerűségét!

Patatisztítás

Biztonságosan felveszem a lábat. A patakaparóval a sarok felől a patahegy irányába távolítom el a trágyát, almot és sarat. Kitisztítom a nyír melletti barázdákat és óvatosan a középső nyírbarázdát is; az érzékeny szöveteket nem sértem fel. A fellazított szennyeződést kefével távolítom el. Beékelődött idegen tárgynál, különösen szúrt sérülés gyanújakor állatorvost hívok; a mélyre hatoló tárgyat nem húzom ki találomra.

A pata állapota

- Megvizsgálom a szarufalat: repedés, kitöredezés, rendellenes gyűrűzöttség vagy torzulás látható-e. Nézem a pártát és a sarokvánkosokat is.
- A talpon a nyír fejlettségét és épségét, a barázdák tisztaságát, a fehérvonal állapotát és a sarok alakulását értékelem. A bűzös, fekete, felpuhult nyírterület nyírrothadás gyanúját keltheti.
- Letett lábon figyelem a pata alakját, a terhelés egyenletességét, a sarokmagasságot és a csüd–pata tengely összhangját. A négy patát a végtagok természetes különbségeinek figyelembevételével hasonlítom össze.
- Óvatos tapintással ellenőrzöm a szokatlan melegséget, érzékenységet, és ha szakszerűen el tudom végezni, a digitális pulzust is. Fájdalmas vagy gyanús elváltozásnál szakember vizsgálata szükséges.

A patkolás szakszerűsége

A patkó illeszkedjen az adott pata alakjához és rendeltetéséhez, megfelelő sarokalátámasztással. Ne legyen elfordulva, meglazulva, és ne hozzon létre nyomási pontot. Ellenőrzöm a szegfejek, szegecsek és kápák állapotát, a kiálló éleket, valamint az elhasználódást. A szegcsonkok legyenek simán eldolgozva. A patkó túlnyúlását és az esetleges speciális kialakítást a patkolás céljával együtt értékelem, nem pusztán a külalak alapján.

A túl hosszú patahegy, aláfutó sarok, feltűnő egyensúlyhiány vagy mozgászavar korrekciót indokolhat. A körmölés és a patkolás részletes szakmai megítélése patkolókovács, fájdalom vagy sántaság esetén állatorvos feladata. A patkolatlan pata nem önmagában hiányosság: a használatnak és az adott lónak kell megfelelnie.

9 A testhőmérséklet mérése

Feladat: Mérje meg a felvezetett ló testhőmérsékletét!

A testhőmérsékletet erre alkalmas, ép, digitális hőmérővel, végbélben mérem. A méréshez nyugodt környezet, biztonságos talaj, síkosító és szükség esetén tapasztalt segítő kell. A műveletet gyakorlott személy felügyeletével kell elsajátítani.

- Megnézem, hogy a ló nyugodtan áll-e. A segítő a fejnél tartja. A ló farának oldalához állok, közvetlenül mögé nem lépek; folyamatosan figyelem a reakcióit.
- Bekapcsolom, ellenőrzöm és síkosítom a hőmérőt. A farkat finoman oldalra emelem, majd az érzékelő végét óvatosan, erőltetés nélkül a végbélbe vezetem annyira, hogy megbízhatóan a végbélen belül legyen. Nem nyomom bélsárgolyóba; végig kézben tartom, nem hagyom magára.
- A készülék jelzéséig várok, majd óvatosan kiveszem, leolvasom és feljegyzem az eredményt, az időpontot és a mérés körülményeit. A hőmérőt megtisztítom és megfelelően fertőtlenítem.

Felnőtt, nyugalomban lévő ló testhőmérséklete általában hozzávetőleg 37,2–38,3 °C; egyedi eltérés és napszaki ingadozás lehetséges. A csikó értéke rendszerint magasabb lehet. Az eredményt a ló megszokott nyugalmi értékéhez, a környezeti hőmérséklethez és az előzetes munkához viszonyítom. Nyugalomban ismételten emelkedett érték, elesettség vagy egyéb tünet esetén állatorvossal egyeztetek. A munka utáni hőemelkedés önmagában nem azonos fertőzéses lázzal.

Ha a ló rúg, hevesen ellenkezik vagy a mérés más okból veszélyes, megszakítom és segítséget kérek. Nem a mérés mindenáron történő befejezése a cél.

10 Lábállás és mozgás felvezetéskor

A konkrét ló lábállása és mozgása helyszíni megfigyelés vagy megfelelő felvétel nélkül nem értékelhető. Az alábbiak általános vizsgálati szempontok.

Feladat: Jellemezze a ló lábállását és mozgását lépésben és ügetésben!

Lábállás nyugalomban

Elölről, hátulról és oldalról, sík talajon vizsgálom. Megfigyelem a végtagok irányát, egymástól való távolságát, az ízületek helyzetét és a paták talajfogását. Megnevezem az észlelt eltérést, például szűk vagy tág állás, kifelé vagy befelé forduló paták, X- vagy O-lábállás, tehénállás, kardos vagy túl meredek hátulsó állás. A pontos megnevezést a tényleges eltéréshez kötöm; egy pillanatnyi tehermentesítő tartás még nem tartós lábálláshiba.

Mozgás lépésben és ügetésben

- Lépésben a négyütemű lábsorrendet, az ütem tisztaságát, az egyenletességet, a lépéshosszt, a hát működését és a hátulsó paták előrelépését figyelem. A passzossá váló lábsorrendet is jelzem.
- Ügetésben a kétütemű, átlós lábpárokra épülő mozgás tisztaságát, a szimmetriát, a lendületet és az egyensúlyt értékelem. A lebegési szakasz kifejezettségét a mozgás sebességével együtt veszem figyelembe.
- Elölről és hátulról a végtagok vezetését, a befelé vagy kifelé ívelő mozgást, a keresztezést, illetve a bokázás lehetőségét nézem; oldalról a térnyerést, az ízületi hajlítást és a talajfogást figyelem.

Figyelem a fejbólintás, medenceaszimmetria, rövidebb lépés, bizonytalan terhelés vagy fájdalom jeleit. A feszes vezetés, a ferde haladás és az egyenetlen talaj torzíthatja a képet. Sántasággyanúnál nem terhelem tovább a lovat, és állatorvosi vizsgálatot javaslok; a felvezetés alapján nem állítok fel kórismét.

11 Kor kondíció vérmérséklet és sportalkalmasság

A felvezetett lóra vonatkozó egyedi következtetéshez nincs elegendő adat. Itt csak az általánosan megválaszolható szempontokat ismertetem.

Feladat: Mire következtet a ló koráról, kondíciójáról, vérmérsékletéről, mentális állapotáról és sportolásra való alkalmasságáról?

Életkor

Elsődlegesen a lóútlevélben rögzített születési időből indulok ki, az azonosság ellenőrzése mellett. Külső jegyek és a fogazat alapján csak becsülni lehet. Fiatal korban a tejfogak váltása, később a maradó metszőfogak kopása, alakja és állása adhat támpontot. Idősebb korban a becslés bizonytalanabb; a tartás, takarmányozás és fogászati állapot is befolyásolja. A Galvayne-barázda vagy egyetlen fogbélyeg önmagában nem megbízható korhatározó. A száj vizsgálatát biztonságosan, megfelelő hozzáértéssel végzem.

Kondíció és izmoltság

A tápláltsági állapotot megtekintéssel és tapintással értékelem a nyak, mar, bordák, hát, váll mögötti terület és faroktő környékén. Henneke szerint 1–9 fokozatú testkondíció-pontozás használható; sportlovaknál gyakran a közepes, megközelítőleg 5-ös állapot megfelelő, az egyedi igények figyelembevételével. A bordák legyenek könnyen tapinthatók, túlzott zsírlerakódás nélkül. A hosszú szőr elfedheti a soványságot.

Az izmoltságot külön vizsgálom: a felső vonal, a hát, az ágyék és a far fejlettségét, szimmetriáját nézem. A kövérség nem azonos a jó izmoltsággal; a testkondícióból az edzettség önmagában nem állapítható meg.

Vérmérséklet és pillanatnyi mentális állapot

A vérmérséklet a ló viszonylag tartós reakciókészsége, érzékenysége és aktivitása; a mentális állapot az adott helyzetben megfigyelhető nyugalom, félelem, izgalom vagy feszültség. A kettőt nem keverem össze. A „melegvérű” és „hidegvérű” tenyésztési típusmegjelölés sem helyettesíti az egyedi viselkedés értékelését.

Megnézem a testtartást, az izomtónust, a fülek, szemek, száj és farok jelzéseit, valamint az emberhez és az új ingerekhez való viszonyt. Figyelem, hogyan vezethető, megállítható és érinthető, engedi-e a lábfelvételt, és egy inger után milyen gyorsan nyugszik meg. Egyetlen viselkedési jelből nem ítélek: a fájdalom, a fáradtság, az idegen környezet vagy a korábbi tapasztalat is módosíthatja a reakciókat. A mozdulatlanság önmagában nem bizonyít nyugalmat.

A sportalkalmasság összegzése

Együttesen értékelem az életkort, egészségi állapotot, küllemet, mozgást, kondíciót, izmoltságot, kezelhetőséget, képzettséget és a korábbi terhelést. A megállapítást konkrét szakághoz, szinthez és lovashoz kötöm. Az egyszeri felvezetés korlátozott képet ad; a tartós terhelhetőséghez előélet, munka közbeni megfigyelés és szükség szerint állatorvosi vizsgálat szükséges.

Vizsgán használható megfogalmazás: „A megfigyelt küllem és mozgás alapján a ló adottságai ehhez a feladathoz kedvezőnek tűnnek. A sportalkalmasság végleges megítéléséhez az egészségi állapot, a képzettség és a terhelési előzmények ismerete is szükséges.” Ha eltérést látok, azt pontosan megnevezem és elmondom, miben korlátozza a következtetést.

Felhasznált kérdéssor és szakmai háttér

Alap: a feltöltött „Regisztrációs EDZŐI VIZSGA – GYAKORLATI Lóismereti kérdések” 11 feladata. A válaszok tanulási segédletként készültek, nem hivatalos javítókulcsként.

[1] Extension Horses: Standing Bandages. https://horses.extension.org/standing-bandages/ — az istállófásli tisztasága, simasága, illeszkedése és korlátozott támasztó hatása.

[2] Merck Veterinary Manual: The Veterinarian’s Examination of a Horse with Colic. https://www.merckvetmanual.com/multimedia/table/the-veterinarians-examination-of-a-horse-with-colic — a bélhangok értékelésének helye az állatorvosi vizsgálatban. Hozzáférés: 2026. október 15.